

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — 80
Pos. štev. 15 kr.

Oznaniła
tkrat natisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina
se pošilja blagajniku
„Zaveze“,
oznaniła in reklamirje
pa upravnistvu
v Maribor.
Odpriše reklama-
cije so
poštine proste.

POPOTNIK.

Glasiło

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu
v Maribor,
Kokoschinogorščina.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se priden
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.
Nefrankovana pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
težje poslaze knjige
se ne vračajo.

Nov šolski praznik „Arbor-day“ — „Drevesni dan.“

(Spisal iur. Vekoslav Kukovec.)

(Konec.)

Ob enem s tem društvom, ki prireja siromašni deci take jesenske in spomladanske slavnosti, ustanovilo se je pod vodstvom urednice otroškega oddelka časopisa „Mail and Express“ društvo tako imenovanih „solnčnih žarkov“, obstoječe iz premožnejših otrok, kojih smoter je, deliti cvetlice med uboge in bolne prebivalce new-jorške. To leto so se zavezali vsi člani tega društva, da vsak vzgoji vsaj eno cvetlico za mestne reveže, katerih je v New-Jorku ogromno.

Tisti dan pa se je že tudi na državne stroške Arbor-day slavil po vseh new-jorških državnih ljudskih šolah in sicer na državne stroške. Vsaka takšna slavnost se je končala s slovesnim zasajenjem dreves poleg šole ali pa, če tam ni bilo več prostora, v katerem mestnem vrtu. Učitelji vseh državnih šol so dobili ukaz, že od začetka aprila otroke poučevati, kako se slavi Arbor-day, in jim dati priložnost, natančneje se seznaniti z drevesi, njih rastjo in razvojem, začevši koj z ono dobo, ko požene popek, vse to, da bi se otroci tem bolj zanimali za bližajoči se praznik in da bi ob tej priliki tudi mogli spisovati kratke sestavke o rastlinah. Del vsprejeda je tvorilo namreč tudi čitanje takih sestavkov in deklamovanje različnih pesni, katerih vsebina govori o drevesih in cvetju.

Iz deklamovanih pesni bi se otroci zlasti naj učili, kolikšno ljubezen do rastlin so gojili vsi veliki pesniki, in vedno se pri ti priliki navaja izrek slovitega pesnika Holmesa, „da so njegova najlepša poetiška dela drevesa, ki jih je vsadil kot otrok.“ Popevajo se za ta dan posebej zložene pesni, in godba svira posebne „Arbor-day-koračnice“, v katerih se vsako leto poskusijo najboljši skladatelji.

V odmorih pa govore učitelji in člani šolskih svetov o velikem pomenu gozdov za blagostanje dežele, poučujejo, kako se drevo vsadi in kako se prirejajo herbariji in druge botaniške zbirke, za katere se, kakor je to že ameriška navada, zopet razpisujejo nagrade. Sredstva za vse to pa daja osrednji gozdni departement, ki vsem šolskim upravam pošilja ob enem vsprejeda, kako slaviti Arbor-day; za sestavo najboljšega vsprejeda so tudi razpisane nagrade.

Pri vseh teh slavnostih pa se posebno spominjajo dreves, s katerimi so v zvezi kakšni posebni zgodovinski dogodki, kakor je n. pr. „Washingtonov jesen“ pri Bostonu, pod katerim je Washington prevzel vrhovno poveljništvo čez narodno armado dne 3. julija 1775. l.

Predno se drevo zasadi, s čemur se konča vsak Arbor-day, se otrokom zatrjuje, da je to eden izmed najbolj človekoljubnih in nesebičnih činov, ker s tem, da vsadimo

drevo, izkazujemo največjo uslugo svojim potomcem, ki čakajo njega razevet ter bodo uživali njega senco in sad. Potem se otroci približajo ob sviranju godbe k mestu, kjer se ima drevo vsaditi, in zdaj se drevo krsti na ime kakšne posebno priljubljene ameriške osebnosti (drevo Washingtonovo ne sme manjkati pri nobeni šoli). Učitelji deco na kratko pouče o pomenu moža, čegar ime ima drevo dobiti, in če je to pesnik, prečita se kakšna njegova pesen, potem pa se drevo vsadi v izkopano jamo. Učenci in učenke pristopajo po vrsti k jami ter jo zasipajo s prstjo, ki ima pokrivati korenine novega občana drevesnega kraljestva. Nazadnje se še k drevescu pritrdi deščica z imenom moža, na katero je krščeno, in z letnico, kdaj se je to zgodilo. Če pri šoli za drevo ni primernega prostora, tedaj se mesto istega vsadi grmič ali pa cvetlica.

Tak Arbor-day je imel v mnogem oziru izvrstne posledice. Med drugim je vlade opozoril na to, da nekatere šole niso imele primernega prostora, kjer bi se v smislu zakona iz leta 1888. sadila drevesa, in zato je minister narodne omike naravnost ukazal, da mora pri vsaki šoli biti, da bi se omenjenemu zakonu moglo ugoditi, najmanj pol oral ali pa cel oral zemljišča. Kanadski minister narodne omike pa v posebni naredbi obljublja, da dobi v kratkem vsaka vaška šola v Kanadi svoj senčni vrt, katerega bodo šolski otroci sami oskrbovali, a država Jowa predpisuje najmanjšše število dreves — dvanajst, — ki jih mora vsaka šola imeti krog sebe.

Slavljenje „Drevesnega dneva“ se pa čudovito razširja tudi v izvanšolskih krogih. Po nekaterih krajih je mnogo društev, ki imajo namen, saditi senčna drevesa; zopet drugje hodijo zastopniki tako imenovanih otroških komitejev po farmah, pristavah in kmetijah ter posestnikom ne dajo miru, dokler jim ne obljubijo, da nasade dreves po svojih posestvih in zlasti ob cestah in drugih praznih mestih.

Ameriški pedagogi menijo, da Arbor-day vzgoji nov zarod, ki bode prešinjen z vročo ljubeznijo do dreves, tega dragocenega sadu človeškega truda in naravnih sil.

„Prepričana sem,“ sklepa gospa Janžulova, „da tisti otrok, ki je bil pri sajenju enega samega drevesa, ne bode več lomil drevesnih vej, da bi si naredil palico, katero poigravši se vrže proč, in da nikdar ne bode lahkomišelnostno klatil ob cestah zelenega listja z dreves.“

Neprimerno bi bilo upati, da bi se pri nas katera vlada odločila k enakim ukrepom v prid zemljedelstvu, kakor se tu čita o Združenih državah. Naša rešitev je v tem kakor v mnogih drugih ozirih narodna samopomoč. Toda vprašajmo se takoj: „Kdo je najbolje usposobljen, da v tem smislu prevzame vodilno ulogo? Kdo bi se pri nas mogel najuspešnejše postaviti na čelo te rešilne akcije v prid našemu zanemarjenemu narodnemu gospodarstvu?“

Takšen mogočen činitelj se nam zdi naše vrlo slovensko ljudsko učiteljstvo.

Poznamo slovenske učitelje, ki z vse hvale vredno požrtvovalnostjo, več „kakor vleva jim stan,“ vplivajo na ljudstvo, da bi se n. pr. poprijelo razumnega sadjarstva. V nekem odljudnem kraju Slovenskih goric posluje učitelj, ki daleč na okrog slovi zaradi svoje krasno urejene drevesnice, ki se je njegovim učencem tako omilila, da tudi izven šolske dobe silijo tjakaj in se srčno vesele, če smejo tam oskrbovati, presajati in tudi cepiti drevesca in trte. Po drugod smo našli učitelje, ki so vinogradniki in poljedelci ter na svojih lastnih posestvih dajejo ljudstvu najlepši vzgled, kako se zemlja najuspešneje obdeluje. Tudi šolski vrtni pri raznih naših ljudskih šolah se v zadni dobi lepše razvijajo.

Toda vse to, kar se je v tem oziru pri nas do sedaj zgodilo, je še mnogo mnogo premalo. Po vseh naših ljudskih šolah bi se imelo pri šolski deci vstrajno in sistematično

vzbujati nežno ljubezen do rastlinstva, v katerem oziru bi naši ljudski učitelji pri svojih krajnih in okrajnih konferencah imeli lepo priliko dogovoriti se o enotnem postopanju.

Ko bi vsa naša mladina, ki se izroča učiteljstvu v vzgojo, bila vzgojena tudi v duhu ameriškega „Drevesnega dneva,“ tedaj šele bi stopala leto za letom na mesto naših staromodnih poljedelcev vrsta mladih razumnih gospodarjev z novimi načeli z ozirom na poljedelstvo.

V krogih češkega učiteljstva se v nekaterih krajih že prav resno misli na vpeljavo novega šolskega praznika — „Drevesnega dneva“ po ameriškem načinu. Ali pač smemo upati, da bodo tudi njih slovenski tovariši slušali ta glas ter se z vnemo poprijeli te misli, ko bi bil „Drevesni dan“ vendar med Slovenci še bolj na svojem mestu, ker so naše dežele zlasti za sadjarstvo še mnogo bolj primerne? Delajte na to, slovenski učitelji, da na mesto že zastarelih „prvih majnikov“ stopi ta „drevesni praznik,“ katerega boste slavili sadež s svojimi učenci „Prešernove lipe,“ Slomšekove hruške“ itd., in pozni rodovi se vam bodo zahvaljevali, če se vam posreči, (v čemur vas gotovo niti vaše višje oblasti ne bodo upale ovirati), našemu revnemu ljudstvu pripomoči do večjega blagostanja.

Seveda bi prav za prav naše kmetijstvo in splošno narodno gospodarstvo imela dolžnost pospeševati vlada z raznimi strokovnimi gospodarskimi in sadjarskimi, vinarskimi in v obče poljedelskimi šolami. A Slovenci imamo od takih zavodov, kolikor jih je sploh po naših deželah, prav ubogo malo dobička, ker niso pristopni ogromni večini naših ukaželjnih mladeničev, ki bi se tam toliko izobrazili, da bi potem z uspehom obdelovali svoja posestva, in ker nas skušnja uči, da še izmed teh Slovencev, ki se že vzgojijo na takih zavodih, pozneje večina prevzame službe oskrbnikov pri tujih, nam mnogokrat celo neprijaznih veleposestnikih, ne da bi kot veččaki delovali med svojim ljudstvom.

V poslednjih letih predavajo po raznih krajih o vinarstvu in poljedelstvu v obče potovalni učitelji, a teh je tako malo, da praktični uspeh teh predavanj niti malo ne ustreza širnim slojem prebivalstva.

Mnogo se je govorilo tudi že o tem, naj bi naše ljudske šole zlasti med kmetskim prebivalstvom v višjih razredih dobile značaj gospodarskih in gospodinjskih šol. Ni nam znano, ali se to zdi izvedljivo in ali se misli na tak preustroj.* Gotovo je le to, da ljudska šola pri svoji sedanji upravi, ker še nimamo posebnih ljudstvu splošno pristopnih gospodarskih strokovnih šol, ako bi ista še tako vstrajno delovala v smislu gori priporočenega „Drevesnega dneva,“ sama ob sebi ni in ne bode zmožna, temeljito in to v najkrajši dobi ozdraviti naših skrajno zanemarjenih gospodarskih razmer in gospodarstvo rešiti iz vidno napredujočega propadanja.

Če pa že ne ljudska šola, bili bi vendar zopet ravno slovenski učitelji v ozki zvezi z vsemi ostalimi, za našega naroda bodočnost resno zavzetimi sloji, tisti činitelj, ki bi tudi izven šole mogel najuspešneje delovati v povzdigo že večkrat omenjenih panog občnega narodnega gospodarstva, namreč gozdarstva in sadjarstva, vinarstva in poljedelstva.

Pisec teh vrstic ima priliko prepričati se, kako goreče v tem oziru delujejo češki učitelji za svoje ljudstvo, ki se v obče v gospodarstvenem razvoju smejo imenovati pravi voditelji svojega naroda.

Po mnogih ubožanih krajih so ti ljudski učitelji delovali pred vsem na to, da se ustanove zasebne gospodarske šole, kjer v zvezi z drugimi olikanci dotičnega kraja poučujejo ljudstvo v poljudnih predavanjih o vseh mogočih važnih gospodarskih zadevah. In čudno! Skoro povsod, kjer so se taki zasebni tečaji uvedli, priljubili so se prebivalcem tako, da so iz vseh sil pritiskali tako dolgo, da se je sčsoma tamkaj ustanovila moderna

* To bi presegalo namen ljudske šole in baš radi tega misel ni izvedljiva.

javna gospodarska šola, bodisi na občinske ali okrajne, bodisi deloma tudi na deželne stroške. Gospodarske šole pa pospešujejo vsestranko gospodarsko emancipacijo in neposredno mogočno utrjujejo tudi stanovsko in narodno samozavest, tako da je ni sile, ki bi mogla češki narod vspricho ogromnemu gospodarskemu in kulturnemu napredku zatreti ali potujčiti.

Dasiravno ima ljudski učitelj že v šoli obilo opravka, vendar nam bode rad pri-trdil, če pravimo, da mu tu in tam preostaja še mársikatera prosta ura, katero bi mogel prav obrestonosno posvetiti delovanju izven šole. Zato trdno upamo, da se naše slovensko učiteljstvo, ki si je za naše ljudstvo že s svojim vestnim stanovskim delovanjem pridobilo in še pridobiva neprecenljivih zaslug, prav kmalu energično poprime ideje ustanovljanja primerno organizovanih poljudnih gospodarskih tečajev, ki bodo ob nesebičnem sodelovanju ostalih vrst slovenske inteligence gotovo tudi pri nas dosegali vsaj tolikšen uspeh, kakor ga doseđaj drugod, in za katere bi bilo ob nedeljah, po zimi pa tudi ob drugih dneh, ko naša odrasla mladina popase toliko lenobe in preobrbe toliko kozolcev, premnogo zlatega časa.

Na delo torej, pred vsem slovensko učiteljstvo, in ne odnehajte prej, ko dosežete s svojim neumornim delovanjem v šoli in izven šole, da po naših opustošenih gričih in planinah zazelené mladi gozdovi, da bode se vsaka slovenska kmetija ponašala z lepo urejenimi sadovnjaki, da se oživé in pomladé naši zdaj uničeni vinogradi in da bujneje vseveto naša zanemarjena žitna polja! Te zelene šume in ti bogati sadovnjaki, te vinogradne gorice in ta bujna žitna polja bodo živi spomeniki vašega dela, ki bodo glasneje kakor bronova oprsja in mramorne sohe oznanjevali vašo slavo po vašem delovanju znova oživljenemu slovenskemu ljudstvu.

Iz duševnega življenja otroškega.

L. Černej. (Dalje.)

4. Šolske reči.

Kar je kmet brez pluga, vojak brez orožja, to je učenec brez šolskih reči. Da bi se vendar to splošno uvidelo. Denar, izdan za nje, je najbolje naložen; kajti prinaša pri zdravih razmerah tisočero obresti. Pa Bog si ve, kakó je to, da je ljudstvu vedno žal vinarja, ki se rabi za šolo.

Ko stopi prvenec, prevrže se po nastropju, da se najde polovica table iz prejšnjih časov, ki je baje za takega malega še celó dosti velika. Iz prahú se izvleče star Abecednik, kar ga je še mišim ostalo. In če človek reče, da ne velja, pa so ljudje nevoljni.

„Ej, kaj bi mu le kupoval zdaj knjigo“, rekel mi je oče nekega učenca zadnjega razreda, „ko že ne bo hodil več v šolo nego dve leti. Zadi pa ni nobenega več“. Za dve leti se torej ne izplača kupiti knjige! Ta ubogi otrok hodi ta čas vsak dan nad uro hodá v šolo brez najpotrebnejšega! In ti, učitelj, doseži najlepše uspehe. To je res velik križ. Človek bi postal nevoljen, ko bi ne vedel, kaka je res za ta ljubi denar. Ker pa otročiči navadno niso tega krivi, kdo bi se torej hudoval nad njimi! Otrok ima tako neznano veselje s šolskimi rečmi, ker ima rad kaj novega, lastnega; torej duševno trpi, če jih ne dobi. Kako radostno obrača ta-le deček svojo novo knjigo. Zadovoljnost, sreča mu odseva iz očíj. Sosed pa ga žalosten opazuje in vzdihuje: „Meni je pa nočejo kupiti!“ „Ali ti je res nočejo“, ga vprašam, „si jih li že prosil“. „Že večkrat sem jim rekel“, odgovori. Nadaljujem. „Pa jih poskusi še enkrat prav lepo prositi!“ Deček odkima in odvrne: „Pa so že hudi“. „No, le poskusi“, mu prigovarjam, „če pa ne bo nič pomagalo,

jim bom pa jaz v nedeljo rekel!“ — Črez dva dni mi je prinesel z radostnim licem pokazat novo knjigo. Njegova sreča je bila podvojena.

Tako se z lepa največkrat kaj opravi. Seve, časih pomaga tudi, če se učitelj skrega nad otrokom. Ker si ne upa več brez knjige v šolo, pa se joče in joče, in naposled ganejo, ali bolje rečeno, prislijo nadležne solze otroške očeta, da mu vrže tiste krajcarje, zraven pa ga še menda butne v hrbet. Predragi, to pač ni prav. Zakaj bi naj siroče trpelo dvojno, trojno duševno in navrh še menda telesno bol?! Jaz bi časih najrajši kar vsem kupil, česar jim treba, da-si sem spet odločno proti temu, da bi dobivali otroci v šoli vse na državne, splošne stroške. (Zakaj, to otemeljim o priliki.)

Otrokom se vzbujaj in oživljaj veselje do šole, do uka; s tem se največ doseže. Pa poučé se naj, da se morajo ubogi stariši mnogo truditi in potiti, morebiti si celo pritrpati, da spravijo skupaj iste krajcarje. Treba jih je torej lepo, zelo lepo prositi in jim hvaležen biti, svoje reči skrbno varovati, pa se tudi pridno učiti! To vse morajo učenci sami sprevideti!

Moji šolarji imajo svoje reči vedno še precej v redu. Še zemljevide in druge manj potrebne pripomočke si radi kupujejo. Ko smo napolnili nekaj pred koncem leta risanke, nisem mislil zahtevati več novih za isto leto, a kupili so jih sami, po silem. No, pa sem bil pa nedolžnem kregan zaradi tega. Pride neki oče k meni in se zareži: „Jaz ne morem kupovati več svojemu fantu teh zvezkov, čemu nam delate silo!“ — Razložil sem mu, da nikakor ne silim, pač pa, da bi rad, ko bi dobil tudi njegov deček risanko, ker jo že imajo vsi, da bi se še precej naučil itd. Koncem koncev mu jo je kupil. Ko sva se srečala pozneje v počitnicah, nagovoril me je sam, rekoč: „Gospod, pa mi res ni žal, da sem kupil fantu tisto risanko. Ko jo je prinesel domov, mu skorej nisem mogel verjeti, da je vse to on napravil. Zdaj je že narisal, kar mu je še bilo ostalo, po tistih predlogah, ki ste mu jih posodili.“

Ovokrat pa me je prišla neka ženska — babica učenca — vprašat, je-li res, da Berilo toliko stane, kakor ji je povedal deček. „Žalibog“, sem rekel, „da je res tako drago!“ Ona pa je nadaljevala: „Saj mi ni dal miru! Obljubila sem mu, da mu kupim to knjigo, kedar bom prase prodala, pa ne more dočakati. Zdaj pa sem nesla nekaj jabolk, a ne vem, če bom imela toliko ali ne“. Izvlekla je iz nedrij robeč, razvozljala voz, naštela s tresočo roko denar ter me lepo prosila, da bi priskrbel fantu knjigo, kar sem seve drage volje storil. Milo se mi je storilo pri sreč, ko sem gledal, kako je iskala in preštevala ženka, da je naštela potrebno svoto.

Svoje učence opomnim večkrat, posebno koncem in začetkom leta, da si naj shranjujejo vinarčke, ki jih morebiti dobé, za šolske potrebe. In uspeh je dvojen: učenci imajo svoje reči in vadijo se varčevati. — Pred kratkim sem vprašal nekega dečka, zakaj še nima spisnice. „V nedeljo si jo bom kupil“, je rekel ter pristavil: „Imam pri materi dvajset krajcarjev, pa so jih porabili za sol. V nedeljo bodo že dobili in mi dali.“

Končuje to točko, ki je videti površno nekoliko izvan vrste, ponavljam: Otroci naj se šole in uka vesele, da po šolskih rečeh hrepené, a jih tudi vestno in vztrajno izkoriščajo. In istih ne bo preveč primanjkovalo!

5. Začetek pisanja v zvezke.

V življenju so nekateri važni trenotki, ki se začrtajo globoko v naš spomin. Ostanejo nam jasno pred očmi in da-si se časoma oživljajo v duhu redkeje in redkeje, popolnoma ne izginejo nikdar. Nepričakovano jih vzbudi morebiti po dolgem času kaka mala stvar, beseda ali misel, ki je ž njimi, če tudi v daljni zvezi. So pa to večinoma trenutki, posebno prijetni ali neprijetni in pa svečani. Nekaj takih trenutkov in sicer

splošnega vpliva je tudi v šolski dobi. Omenil sem že to v točki „prvi šolski dan“. Zdaj pa še hočem popisati drug tak trenutek, začetek pisanja v zvezke. Da mislim lepopisnice, umé se po sebi. Povod tej točki je dal tovariš, gospod F. Brinar, ki je pri letošnji uradni konferenci, govorec o lepopisju, zanimivo očrtal prvo lepopisno uro. — Gospod podavatelj naj oprostí, če zadene tukaj ob več svojih misli — bile so in so ob enem tudi moje — — —

Prvo leto pišejo naši učenci s kamenčki na tablice. To ima pač mnogo prednosti, pa tudi slabih strani. Zvezki nastopijo v drugim šolskem letu. Otroci se jih že neznano vesele. Kamenček, tablica, to nima nikake posebne veljave več: kar se napiše, se zopet izbriše. A peró, to je kaj drugega! Kar se ž njim napiše, to ostane, kakor natisneno in ima popolnoma drugo lice. Da, peró, to je znak prave učenosti! „Kaj boš le ti, ki še s tinto pisal nisi!“ ponižal je samosvestno drugorazredčan manjšega brata na prvem klinu šolske lestve, ker mu je hotel segati črez glavo.

Marsikateri učence že prej poskuša, kako se deluje s peresom in namaže morebiti svojo črko-ljubljenko ali pa kako besedo ali celo svoje ime — seveda z malo začetno črko — v Začetnico. Ko pa se mu ne posreči, hitro zalopne knjigo, da bi ne videl sadú svojega truda. Ko ga vprašaš, zakaj je zamazal knjigo, začudi se sam in kazoč na kopijo na drugi strani se izgovarja: „Tega nisem jaz napravil!“ ali pa: „To se je samo naredilo!“

„Kedaj bomo pisali v zvezke“, povprašujejo nestrpno učenčki. Drug za drugim jih prinašajo. Takrat nimajo stariši mirú, dokler ne sežejo v žep po potrebni denar.

Nekateri otroci si ga pa že sami prihranijo. „Jaz sem si sam kupil zvezek, papir tudi, — za svoj denar. Od strica sem bil dobil za god.“

„Meni pa je dal mesar, ko smo mu tele prodali“, oglasi se drugi, tretji pa dé: „Jaz sem pa imel pri materi hranjen denar, pa še imam več!“

Marsikateri učence prihrani krajcarček, ki ga je dobil za pol žemlje ali košček kruha — za obed.

Tako si pristrada v dveh dneh za zvezek in v nadaljnih dveh ali treh za peresnik, če ga še nima. —

Zvezki so priskrbljeni in vse je v redu. Danes bomo začeli pisati. Oči zablesté. Nepopisljivo veselje! — Da-si smo se že več ur poprej vadili sukati pero, vendar je še ta ali drugi narobe vtika. „No, kaj je pa tebi N., da se jočeš?“ „V prst sem se zbodél.“ „Temu-le se je pa pero strlo“, oglasi se drugi. „Kaj boš pa zdaj?“ vprašam ponesrečenca. „O, saj ga je še en pol!“ odvrne s tolažilnim glasom, kazoč mi ostalo ost.

Vkljub temu, da se je natanko razložilo, kako se položi zvezek, jih je vendar precej narobe. To se mora vse še enkrat od kraja do konca natanko pregledati, popraviti in pojasniti, da ne bo pozneje nepotrebne sitnosti, jeze in morda celo — krivičnih kazni. Učence namreč ni sam kriv, če ne stori prvokrat česar prav, ampak mi, ker se nismo prepričali, je-li nas umel popolnoma ali ne.

Z navdušenostjo, pa vendar z nekim svetim strahom začnejo otroci pisati. Da-si sem jim razložil, da naj peresnik rahlo drže, vendar ga stiskajo nehoté skoraj vsi, da jim zastaja kri v prstih. Roka jim trepeče, saj bi takó radi lepo pisali! A bolj ko bi človek rad, tem manj se posreči: razburjenost je temu kriva. — Najbolj navdušena deklica začne obupovati. Ves blesk ji je izginil iz očíj, žalost, nevolja se zbira na licu. „O, saj bo že šlo, le nič se ne boj! Glej, ta črtica je že prav lepa!“ In vidno osrčena se loti spet dela. „Zakaj pa ti na drugo stran pišeš? Saj si prav začel!“ S tresočo roko obrne list in stoka: „Pa... pa... ni... ni... lepo.“ „Kaj pa češ boljše“, mu rečem, „le tukaj na prvi strani naprej piši, zdaj še ne moreš znati boljše.“ „Prosim, meni se

je pa zamazalo, dé z jokom drugi, „pa si bom nov zvezek kupil, še imam dva krajearja.“ Osnažim mu zvezek, kolikor se hitro da.

„Ta-le pa s prstom briše!“ Bog se usmili! Na zvezku, na roki in licu ima več črnih nego v črnilniku.

Tako se godi. Navdušenost in veselje, ki vlada pred prvo pisno uro, konča navadno z bridko prevaro. Otroci spoznajo, da ni tako lahek ta posel in neuspehi jih pobijejo, jim vzamejo ves pogum. Ali naj še učitelj polni kupo bridkosti tem siromačkom s karanjem, krikom ali celó kaznijo, ter tako popolnoma uniči njih upe in vzore? O ne! Vrečo potrpežljivosti si nabaši, prijatelj, za prvo lepopisno uro, večjo, nego si sam, a v žepe si natlači dobre volje: potrebno ti je oboje. Pa sočutja ne pozabi in pred očmi imej mlado, nežno dušo! Tako boš olajšal marsikatero srčno rano, pridobil si boš prijatelje, ki te nikdar in nikoli pozabili ne bodo. Okrepil pa bodeš ob enem njih nado, otel jim vzore. Ti učenci pisali bodo z radostjo, po lastnem nagonu. Veselje, ki jih je napolnjevalo pred prvo pisno uro, katero pa je takrat takoj skoraj popolnoma izginilo, vrnilo se bo počasi zopet v mlada srca in raslo bo z uspehi, ki so ti zajamčeni!

Kdor pa dela narobe, kdor hoče doseči vse z osornostjo, ta določenega namena nikdar doseget ne bo. Però, katero so prijeli učenci prvokrat s toliko radostjo, peklo jih bode v prste, a zvezek, katerega so se toliko veselili, zdel se jim bode kazna knjiga. Namesto da bi se veselili, trepetali bodo pred vsako lepopisno uro — če boš natančen, če ne — postali bodo površni malomarneži. Z veseljem pa ne bodo vzeli ne tako, ne tako danes ali jutri peresa v roke. Jaz pa pravim in trdim odločno, da je ravno to najvišji smoter lepopisnega pouka, da otroci, izstopivši iz šole, ne zavržejo peresa, ampak je z veseljem vsaj časih rabijo. V dosego tega smotra pa je prva lepopisna ura prevažen trenutek.

(Dalje prihodnjič.)

Nekoliko besed o porabi prostega časa.

Čas je zlato. Praktični Anglež pravi „Times is money“. Sveta resnica pa je, da ravno učitelji, jako malo verujemo v ta rek in da porabljamo svoj prosti čas le prepogosto v porabo denarja. To pa je v protislovju z nalogo, katero nam nalaga naš stan, naša individuálnost. Bodimo odkritosrčni! Grešniki nismo samo učitelji; in nemara tisti, ki nam očitajo največje pregrehe, niso prosti te pege. A da v potratu časa učitelji mnogo grešimo, to nikdo ne bode tajil, kdor pozna sebe in svoje tovariše. — Poznam marsikaterega učitelja, ki ne ve, da živi, ker naloge življenja ne shvata.

Človek se spozna v tem, kako izkorišča svoj prosti čas. Tu deluje njegova lastna volja, tu je do določene meje svoj gospod. Čegar volja je slaba, omahljiva, ta tudi svojega časa ne bode cenil in to je — žalostno.

Po šoli se mora duh razvedriti. Učitelj, ki vestno opravlja svoje delo, čuti se po šoli potrtega, izmučenega. Trpel je um, trpela so pljuča. Zelo dvomljivo je, bode li uspešno, popraviti v krémi svoj organizem. Ali ni tu pot v naravo najbolše krepilo? Kaj mu taka pot koristi, to je spretnjeje pero v tem listu bolje opisalo, nego bi to storilo moje.

Ko je končal izprehod, ko je šolski prah popolnoma iztrebil iz svojih pljuč, se vrne domov. Mnogokateri ne ve, kaj bi doma storil. Prva dolžnost je sedaj, da malo premisli, kaj je ta dan v šoli doseget, da moli „svoj kes“. Nekateri imajo za to poseben zvezek, nekakšen dnevnik, v katerega zapisujejo svoje važne opazke. Priprava za prihodnji šolski dan bode potrebovala pri manje izurjenih, pri novincih v našem stanu, gotovo poldrugo uro, ako ne več.

Izurjeni učitelji bodo s tem kmalu gotovi. Do večerje imamo še najmanje uro časa. Kaj ž njo? Po večerji najmanje zopet dve uri. Kaj ž njimi? Zjutraj pred šolo imamo štiri ure. Kaj ž njimi?

Da se učitelj popolnjuje v vedi, v prvi vrsti pedagogični, a tudi v drugih, o tem bi bilo nepotrebno pisati! In vendar je do bra tretjina takih, ki po izpitu uposobnosti niti ne pogledajo knjige, prav po navodilu prvega pedagoga, ki trideset let ni pogledal v knjigo. Razloček med Pestalozzijem in med nami je pa velik, silno velik!

Vedno pa vendar ne morem trapiti svojega duha! Kaj z ostalim časom?

Ni dolgo, kar sem vprašal tovariša, kako sodi o Tugomeru. V svojo začudenost sem opazil, da ta možek o prvi slovenski drami niti slišal ni. Sveta resnica, pa tudi žalostna resnica!

Ves prosti čas, ki nam preostaja, da se lepo porabiti po navodilu „Rasten ohne zu rosten“.

Leposlovje je naš prijatelj, ki nam krati čas in nam koristi ob enem. O izobraževalni sili leposlovja pisal je „Popotnik“ jako mnogo. Kaj bi torej utemeljeval potrebo leposlovja? Slučaj, ki sem ga gori navedel je žalosten razlog, ki me sili k spoznanju, da slovenski učitelji premalo čitajo! Ne vsi! Imamo ravno v našem stanu tako častne izjeme, do smemo ponosni biti na nje. Poglejte v sestavke sotrudnikov naših leposlovnih listov, našli bode te učiteljski stan tako mnogobrojno zastopan, da smemo tekmovali v tem oziru z drugimi odličnimi stanovi. In vendar je večina mrtva v tej zadevi, apatična napram najlepši zabavi.

In kaj naj bo naše čtivo?

Naša slovenska literatura ni prebujata. Naših „klasikov“ ni toliko, da bi jih vsak vesten dijak, ki je vnet za domače slovstvo, ne mogel prebaviti v teku svojih dijaških let. In koliko učiteljev sme o sebi trditi, da so predelali naše imenitne pisatelje: Stritarja, Jurčiča, Levstika? Koliko jih je prebralo Gregorčiča, Aškercia itd. tolikokrat,

kolikorkrat ta nesmrtna dela zaslužijo, da se jih bere. In kdor je tudi kot dijak vse to predelal in prebral, ali je imel prave koristi od tega? Ne, kajti umeti moremo može le v dobi moštva!

Kdor prebere Gregorčiča, čital ga bode znova in vedno znova, ako ima le nekoliko srea in čuta za krasoto. In vedno in vedno mu bode odleglo, če tudi mu skrbi silijo z elementarno močjo v dušo, ako mu je življenje še tako pusto in žalostno!

Dalje: ni-li potrebno, da se učitelj seznanil z najnovejimi pojavi v slovstvu? Kdor tega ne stori, ta ne bode ostal na svojem stališču, ampak nazadoval bode; in potem dobivamo tiste žalostne stvore, katerim pridevajo Nemei kot najprimernejši epitheton ornans: **verbauert**.

Kdor pa tej zahtevi zadošča, zadostoval je življenju, zadostoval času. Kdor se želi popolniti, temu to ne bode zadostovalo!

Med Slovani vlada že dolgo nekak čut vzajemnosti. Naša manjšina dobiva v misli moč, da nismo osamljeni, da smo samo panoga večjih plemen, da smo panoga v la d a j o č e g a n a r o d a. In kako se zahvaljujemo svojim bratom, da nam dovoljujejo to vzvišeno zavest? Jako nehvaležni smo, silno nehvaležni, kajti niti potrudimo se ne, da bi te svoje brate spoznali, da bi spoznali njih um in srce, njih stremljenje, njih boje, njih srečo in nesrečo!!

Nemara nam bodo naši potomci šteli to v neodpustljivi greh. „Kajmo se.“ Bijmo na prsa in recimo „Mea culpa“.

Ali niso naši bratje Hrvati vredni, da se učimo njih jezika, da poznamo njih učitelje, kakor Šenoa, Preradoviča, Gunduliča in tako naprej? Gotovo. In koliko učiteljev pozna Palackega, Trébizskega, Čecha, Vrchlickega, Jiraska, te evangeliste ljubezni do naroda? Koliko jih časti Turgenjeva, Tolstega, Gogola i. dr., ne, ker ponavljajo sodbo drugega, ampak ker jih sili lastno spoznanje do tega? Schillerja seveda mora vsakdo poznati; kdor ga ne pozna tega imajo za barbarja! Vztek mi sili v besedo, ako pomislim, kako grdimo s tem

svoje brate! Torej Nемеc preje nego Slovan?! Jaz pa stavim naše bratske pisatelje v eduo vrsto s prvimi nemškimi pisatelji, in ko bi jih ne stavljal radi narodnosti, stavitil bi jih moral vsled sodbe drugih. Tako vsaj sodi Brandes, največji kritik, ki je po rodu Danec, torej German. „Kdor zaničnje se sam, podlaga je tujčevi peti“. — — —

In kje dobiti te pisatelje? Reklamova biblioteka jih prodaja za par krajcarjev. Kdor je čital iz te biblioteko Tolstega „Luzern“, tistemu ne bode žal dvanajstih krajcarjev. Mnogo užitka je imel. Dobička pa tudi.

Prevodi so le sence originalov. Pravi užitek imamo od dela le tedaj, ako ga beremo v duhu in jeziku, v katerem je pisano. Tega ne bode nikdo tajil, da je našel prevod medel, neznosen, čim je original pravi naslad. To je tudi Stritar v svoji obravnavi naturalizma omenil.

Original pa zahteva znanje jezika. Tu pa smo na cedilu! Brez učitelja, brez slovnice! — — — Za vse slovanske jezike ni treba ne slovnice ne učitelja, ampak samo čtivo in slovar. To sem dokazal že pred leti v „Slov. Svetu“ v članku „Učitelji in slovanski jeziki“. Za ta članek sem prejel jako laskavo pismo od urednika. Resnico mojih besed pa vam potrdi lastno izkustvo. Kdo izmed nas ni umel hrvaških spisov v „Popotniku“? In ako so nekatere besede neznane, slovar raztolmači vse. Tako je tudi v češkem jeziku in ruskem. Pred dvema tednoma pričel sem s tovarišem P—jem čitati Nerudo. Danes ume večinoma vse, ker je

jezik češki bolje podoben slovenkemu, nego mislimo.

Od začetka je sicer mnogo dela, mnogo stikanja po slovarjih, a tisti, ki se ne vstraši dela, tisti bode kmalu z veseljem opazil, da mu nosi trud krasen sad. Razumemo svoje brate kmalu, ker so bratje! Da bi govorili tisti jezik, to je seveda težavneje. Razumeti in govoriti, to je seveda treba ločiti.

Gotovo ho marsikdo mislil, da govorim le v idejah. Ne! Sam sem to vse poskusil in dovedel do konca še kot dijak. Ko sem postal učitelj, videl sem, da je bila moja metoda dobra, kajti danes mi je mogoče brati v katerem koli slovanskem jeziku, slovarja pa ne bom dosti rabil.*

Mislim, da sem odkril čitateljem širno polje v porabo svojega časa. Za zastarele, zarjavele duhove nisem pisal, tudi za one ne, ki se protivajo vsaki ideji le radi tega, ker ni njihova. Pisal tudi nisem za učiteljevalce, ampak za učitelje, ki so zapisali na svoj barjak geslo: Naprej za tujo in lastno prosveto!

Posebno pa priporočam te besede mladim učiteljem, ker tem so v prvi vrsti namenjeni. Naj pomislijo, da kaže delo moža in ne besede. Na delo torej! Delajmo za vzajemnost s tem, da brate spoznavamo. Ako le eden mojih sotrudnikov in soboriteljev uvaža ta skromni sestavek, poplačan mi je trud obilo. D. P.

* Prosim samo, da se moje besede ne smatrajo kot samohvalo, ampak navedel sem ta slučaj, ki se tiče moje osebe le radi tega, ker nimam drugega pri roki!

VI. štajerska deželna učiteljska konferenca

(Dalje.)

Popoldne 13. septembra bil je posvečen samostalnemu predlogom, katerih je bilo 28, a mnogo jih je ovrgel preje že stalni odbor.

Meščanski učitelj Otmar Pražak v Mariboru je predlagal:

I. Ker imajo nižje kategorije državnih uradnikov večidel manj predstuidij kakor

učitelji, zato morajo ti zahtevati, da se postavijo glede na plačo vsaj ž njimi na enako vrsto. Zato tirja štajersko učiteljstvo: A. Da se določi temeljna plača za učiteljsko osebo s postavki drž. uradništva od XI. do IX. činovnega reda za ljudskošolske, ter od X. do VIII. činovnega reda za meščanskošolske

učitelje. *B.* Da se more stopiti s polno plačo v pokoj po 35 službenih letih. *C.* Da se v službeni čas vračunijo tudi ona leta, katera je kdo začasno služboval. *D.* Da se določijo za učiteljice iste plače kakor za učitelje. *E.* Da se nameščajo kot šolski voditelji le moške učne osebe. *F.* Brez zrelostnega spričevala se ne sme nikdo uporabljati v šolski službi.

Predlog se je vsprejel.

Učitelj *Albert Horvatek* (*Gusswerk*) je predlagal:

II. Vsa nadzorniška poročila naj se nadzorovanim učiteljem potom šolskih vodstev predložijo na ogled. (Sprejeto).

III. Konferenca se izreče za času primerno reformo nemškega pravopisa. (Sprejeto).

IV. VI. štaj. dež. učiteljska konferenca zahteva službeni red (službeno pragmatiko) za učitelje. (Sprejeto.)

V. Deželna učit. konferenca zahteva, da se prej ko prej izda disciplinarni zakon za učiteljstvo, kateri odgovarja resnim pravnim načelom. (Sprejeto).

VI. Deželna učit. konferenca zahteva javnost kvalifikacije s pravico ugovora za dotičnika. (Sprejeto).

VII. Pri podelitvi učiteljskih mest so merodajna le službena leta prošnjikov. (Odklonjeno).

VIII. Deželna učit. konferenca se izreče za to, da je javni pouk po vsem brezplačen, kakor, da se priskrbijo vse šolske reči učenecem brezplačno iz javnih sredstev. (Odklonjeno).

IX. Konferenca spozna za potrebno, da se ubožni otroci iz javnih sredstev hranijo in oblačijo ter da se v času, ko hodijo njih stariši za delom, tudi primerno obvarujejo. (Odklonjeno).

X. Vse šole, če mogoče vsi posamezni razredi naj bodo preskrbljeni z malimi šolskimi lekarnami. (Sprejeto).

XI. Tudi onim članom okrajne učit. konference kateri so manj kot 8 km od kraja konference oddaljeni, grejo dieti za strošek in pot in so izplačati na dan konference. (Sprejeto).

XII. Knjige in zvezke šivati z žico je prepovedati. (Sprejeto).

XIII. Določba § 6 odredbe dež. šolskega sveta z dne 5. avgusta 1888. l. št. 3959, naj se izveljavi. (Sprejeto).

XIV. Prošnje za predplačila se naj več ne opremljejo po krajnih šolskih svetih, ampak naj to storijo šolska vodstva in okrajni šolski nadzorniki. (Sprejeto).

Delegat *Pavil Grimm* (*Waltendorf*) je predlagal:

XV. Sprejem v šolo se vrši le na podlagi krstnega lista; kdor tega nima, ima predložiti izpisek iz župnijske matice. (Sprejeto).

XVI. S poukom v risanju je pričeti še le v 4. šolskem letu; število ur za ta pouk nima biti v nobenem razredu više, kakor dve na teden. (Sprejeto).

XVII. Osobno predstavljanje povodom kompetene naj se učnemu osebju po dež. šolski oblasti prepové. (Sprejeto).

Delegat *A. Otter* (*Zeltweg*) je predlagal:

XVIII. Dež. šolski svet naj okraj. šol. nadzornikom naroči, da pripoznajo pri prihodnjem izbiranju zastopnika učiteljstva v okrajni šolski svet vsem podučiteljem in podučiteljicam volilno pravico. (Sprejeto).

XIX. Dež. šolski svet naj se naprosi, da izda navodilo, kako je šolske zamude redno in uspešno obravnavati. To pa po teh le načelnih mislih. Zamude se obravnavajo le v navzočnosti razrednih učiteljev; naložene kazni se več ne odpuste; za kazni naj bo določena lestvica; kazni se zabeležijo v posebnem zapisniku, vsaka ostreja od prejšnje; kazen veljaj za ves čas šolanja; zahtevati je, da se vsaka kazen tudi brezpogojno izvrši; če je ubožstvo zapreka šolskemu obiskovanju, tako naj krajni šolski svet skrbi, da se ta zapreka po dotični občini takoj odpravi; v krajih, kjer ne žive poljedelci, naj se odpust iz šole pred časom le v najredkejih slučajih dopušča. (Sprejeto).

Delegat *Aljz Rieder* (*Frohnleiten*) je predlagal:

XX. Pri vsprejemu v ženska učiteljišča naj se daje pri enakih razmerah prednost hčerkam učiteljev. O tem predlogu se je vnela precej živahna debata, v katero je tudi gosp. predsednik posegel, zagovarjajoč učno upravo, češ, da je navadno 26% vseh gojenk učiteljskih hčer v učiteljiščih. Predlog se je potem vsprejel.

Delegat *Emerik Hyden* (*Eisenerz*) je predlagal:

XXI. Krajni šolski sveti imajo šolskim voditeljem, kateri poleg definitivnega vodstva svoje šole oskrbujejo še provizorično vodstvo kake druge šole, za provizorično vodstvo plačevati 25% stanarino. (Odklonjeno).

XXII. Onim šolskim voditeljem, kateri imajo poleg definitivnega vodstva še oskrbovati kako provizorično šolsko vodstvo, gre za vsako šolsko vodstvo cela po zakonu določena upravna. (Sprejeto).

Delegat Klement Pröll (Gleisdorf) je predlagal:

XXIII. Vis. c. kr. dež. šolski svet naj ukrene a) da izda c. kr. zaloga šolskih knjig štaj. kronovinsko čitanko; b) da se knjige za ubožne učence še pred veliko nočjo oddajo šolskim vodstvom; c) da se učiteljstvo v pravem času obvesti o izidu novih in prenehanju starih založnih stvari.

a) se je odklonilo, b) in c) vsprejelo.

Dalje so predlagali in sicer delegat Monschein (Tobelbad):

XXIV. Naj se dovoli klasifikacija v v zvezkih s številkami. (Sprejeto).

XXV. Zapisnik o VI. dež. učit. konferenci naj se dopošlje vsem šolskim vodstvom. K temu predlogu pripomni predsednik, da ne samo zapisnik, ampak da se tudi vsi referati ponatisnejo in dopošljejo šolskim vodstvom.

XXVI. Grimm: Naučno ministerstvo naj razpiše darove za slovnice ljudskih šol. (Sprejeto). Ravnatelj Robič (Ljutomer):

XXVII. Dež. šolski svet naj odredi, da se izdaja štajerskih zakonov in naredb na šolskem polju nadaljuje. — Grimm pa zahteva, da se priredi nova izdaja dotične zbirke, ter v njo sprejmo tudi one važne

naredbe, katere v stari izdaji pogrešamo. (Sprejeto). — Dalje Robič:

XXVIII. Dež. šol. svet popolni navodila k učnim načrtom tako, da urvsti navodila o zemljepisju in zgodovini, o drugem dež. jeziku, o risanju, telovadbi in ženskih ročnih delih. (Se je odklonilo).

S tem je bil dnevni red izčrpan. Gosp. predsednik se je zahvalil poročevalcem in vsem udeležnikom za zanimanje. Pred odhodom domu pa še opozarja člane na to le pripovedko: „V starem času je živel v klasični Greciji Antäos, velikanski sin Neptunov in Gäa-e. S svojo neizmerno močjo je vse ukrotil; toda to moč je imel le tako dolgo, dokler je bil s svojo materjo zemljo v dotiki. Ko pa je bil od nje ločen, izgubil je vso moč. Na to je postavil Heraklej svoj načrt. Vzdignil je Antäos-a kviško in ga zadušil v zraku.“ Tudi Vi boste — je djral predsednik — svojo moč imeli tako dolgo, dokler bodo imele Vaše zahteve zdravo podlago. Kedar pa jim to podlago odtegnete, ste pa izgubljeni. Naj bi nasledki VI. dež. učit. konference ne izginoli brez sledu! Zaključim konference z besedami, s kojimi sem jo otvoril: „Gott erhalte, Gott beschütze unsern Kaiser unser Land!“

Društveni vestnik.

Iz „Zaveze slov. učit. društev“.

Direktorij „Zaveze“ je imel doslej štiri seje. Važnejše stvari, ki so se rešile, so bile: Prof. J. Holubu v Pragi, Slovenski Matici in Glasbeni Matici v Ljubljani so se poslale zahvale za predmete darovane „šolskemu muzeju“. Banki „Slaviji“ se je poslal izkaz vseh zavarovancev (učiteljev itd.) s prošnjo, da zadevo ko hitro mogoče reši.

Ravnateljstvo c. kr. zaloge šolskih knjig je darovalo „šolskemu muzeju“ 74 slovenkih in hrvatskih šolskih knjig. Kranjska hranilnica v Ljubljani je odgovorila, da ne more za „šolski muzej“ ničesar prispevati.

Italijansko učiteljsko društvo v Gradiški je poslalo „Zavezi“ poziv, v katerem predlaga, da se konstituirata nekak odsek, ki naj sestavi in izroči do 2. dec. t. l. Nj. Velicanstvu spomenico o učiteljskem gmotnem stanju. Ker je ta dopis došel prepozno ter je tudi pisan le v italijanskem in nemškem jeziku, in ker je slovensko učiteljstvo primorsko že samo storilo potrebne korake v tem oziru, se o tem dopisu ni dalje razpravljalo. Pač pa se je ravno v tej zadevi stopilo v dogovor s česko učiteljsko za-

vezo v Pragi, o čemur bomo pozneje natančneje poročali.

Nj. prevzvišenosti ministerskemu predsedniku se je na občno željo poslala prošnja, da bi se pri podelitvi jubilejnih medalij oziralo tudi na učiteljstvo. Tej prošnji se z razpisom z dné 19. nov. t. l. št. 1526 ni ugodilo.

Učiteljsko društvo v L. praša, kakšno stališče zavzema „Zaveza“ napram novoustanovljenemu društvu „Naši straži“, ki je pri konstituiranju svojega odbora popolnoma prezrlo učiteljski stan, ki bi se moral vendar pri tem društvu posebno uvaževati. — Sklenilo se je priporočati učiteljstvu, da podpira to društvo (kot člani) ter da bode „Zaveza“ potem že storila potrebne korake.

Odboru „Slovenskega učit. društva v Ljubljani“ poslala se je — v zmislu sklepa glavne skupščine — primerna uloga gledé prevzetje „Učit. Tovarisha“ v Zavezino last, s prošnjo, da postavi to važno točko na dnevni red prihodnjega občnega zbora.

Neko spodnje-štajersko učiteljsko društvo nam je poslalo sledeči dopis:

„Učiteljsko društvo za okraj odločno obsoja: 1. Poklonitev zavezinega direktorija ljubljanskemu knezoškofu v imenu slovenskega učiteljstva, ker s tem direktorij brez miselno izročča slovensko učiteljstvo in šolo klerikalizmu in torej reakciji. 2. Postopanje direktorija proti nameravani in zaprečni interpelaciji naših delegatov glede sub I. navedenega. — Direktoriju se naroča, da svoje postopanje glede navedenih točk podpisaneu društvu opraviči, sicer bode to prisiljeno, svoje konsekvence izvajati.“

Temu društvu se je odgovorilo s pozivom, naj se poslužuje v občevanju z „Zavezo“ dostojnejšega tona ter naj v tem zmislu prenarjeno ulogo zopet predloži. — Kam pa pridemo! Direktorij „Zaveze“ vendar ni podrejen posameznim učit. društvom, nasprotno, on stoji na čelu naše organizacije. Odgovoren je sicer za svoje postopanje, a le upravnemu odboru ozir. delegaciji „Zaveze“. Ako bi se pripoznalo prej omenjeno načelo, bi imel direktorij vendar nekoliko preveč gospodarjev za tako majhno število podložnikov! Navzlic temu pa je bil direktorij vedno pripravljen po možnosti ustreči raznim željam posameznih društev in bode to tudi v prihodnje. Kar pa more najmanj zahtevati je dostojnost v izrazih.

Ker se je pa o tem predmetu tudi pri nekem drugem spodnještajerskem učit. društvu razpravljalo, sklenil je direktorij pojasniti to zadevo v „Potopniku“.

Najpoprej bode povedano, da je bil odgovoren v tej zadevi upravni odbor, ne pa direktorij, kar je bilo razvidno iz dotičnih poročil. Prosimo torej nekoliko večje pazljivosti! (Sicer je pa zdaj izvoljen nov upravni odbor!) Nikakor pa ni res, da bi bil direktorij (recte: upravni odbor) preprečil dotično interpelacijo. Tega ne more! Interpelacije so dovoljene vsakemu Zavezinemu članu (t. j. pri glavnih skupščinah), tudi če so še tako „brezmiselné“. Kolikor nam je znano, so nekateri gg. tovariši — pa ne samo odborniki — pojasnili gg. interpelantom privatnim potom to zadevo. Uspeh tega pojasnila je bil, da se interpelacija ni stavila. S tem pa so gg. interpelantje priznali, da so s pojasnilom zadovoljni, da nimajo več uzroka interpelirati, da se torej strinjajo z postopanjem odborovim. To je logični sklep. Ako ne, naj bi bili interpelirali! Upravni odbor bi bil seveda tudi izvajal konsekvence. To je pa bilo za gg. interpelante pač vseeno! Ako kak odbor postopa „brezmiselnó“, je boljše, da ga ni in da dá prostor drugemu, sposobnejšemu. Toliko gledé „zaprečenja“. — Upravni odbor pa je bil res menenja, da bi bila ob tedanji priliki taka interpelacija neumestna in nepotrebna. Interpelacija bi bila vzbudila gotovo pozornost nekaterih krogov in temu bi sledil boj in polemika po raznih časnikih — brez potrebe. A „Zaveza“ je praznovala takrat 50letnico vladarstva našega

šega presvitl. cesarja ter obednem svojo 10letnico! Ali bi bilo — ne gledé na druge razloge — umestno, profanirati ta dan z interpelacijo, ki bi rodila le razpor? Menimo, da ne. — „Zaveza“ je dozdej že marsikaterega slov. škofa pozdravila — brez interpelacije. Dotičnim gospodom bode v tolažbo tudi povedano, da so sedanjega ljubljanskega knezoškofa razun „Zaveze“ pozdravile še druge osebe in korporacije iz najvišjih vojaških in uradniskih krogov, ne da bi se bile vsled tega „poklerikalile“. Opozarjamo tudi, da je „Zaveza“ že opetovano naglašala in še pri IX. glavni skupščini soglasno sklenila: „Slovensko učiteljstvo, združeno v „Zavezi“ se izreka za složno delovanje z duhovščino v prospah slov. naroda.“ Kaj se to pravi? — K sklepu omenjamo še, da je novi knezoškof ljubljanski odkritosrčen prijatelj slovenskega učiteljstva, ter da je to že večkrat dejansko pokazal. Sapienti sat? D. Č.

Od Save. (Sevniško-breško učiteljsko društvo) zborovalo je dne 4. decembra mes. t. l. K zapisniku zborovanja z dne 13. novembra t. l. se dostavlja izpuščena točka: Direktorij „Zaveze“ se naprosi, da naj vsaj 8 dni pred zborovanjem objavi letno poročilo in račune „Zaveze“ v svojem glasilu.

Vsled poročila delegatov o letošnjem glavnem zborovanju „Zaveze“ sklenilo je sevniško-breško učiteljsko društvo sledečo resolucijo:

Sevniško-breško učiteljsko društvo odločno obsoja in sicer:

1. poklonitev „Zavezinega“ direktorija ljubljanskemu knezu in škofu v imenu slovenskega učiteljstva, ker s tem direktorij brez miselno izročča slovensko učiteljstvo in šolo klerikalizmu, torej reakciji; *

2. postopanje direktorija proti nameravani in zaprečni interpelaciji naših delegatov glede sub I. navedenega.

Direktoriju se naroča, da svoje postopanje glede navedenih točk podpisaneu društvu opraviči (! Ured.) sicer bode ono prisiljeno, svoje konsekvence izvajati.

3. Gosp. predsednik poroča, da se je ta resolucija že odposlala, toda odgovora še ni dobil; da se je izreklo priznanje gosp. Gradišniku za izvrstno zastopanje v tej zadevi v Gradcu.

Kakor vsakemu učit. društvu, došle so tudi našemu „Osnove gledé regulacije učiteljskih plač“ od učiteljskega društva Ljubno. Na podlagi teh osnov sklenilo je društvo: od društva in učiteljskega osobja vsake šole je poslati peticijo deželnemu odboru in poslancem; zadnje je nasloviti na visoki deželni zbor.

4. Praznovali smo ob enem zlati jubilej Njega Veličanstva presvitlega cesarja Franca Jožefa I. Zborovalna soba je bila primerno okrašena. Slav-

*) Ni-li to le pretirana črnoglednost?! Ured.

nostni govor je govoril gosp. Supan ter v slikovitih vzvišenih besedah poveljeval blagega našega cesarja, ki nas je z zakonom z leta 1869. otel suženjstvu in šolo rešil iz pogubne teme. Z navdušenjem smo nató zapeli „Avstrijsko himno.“

5. O preosnovitvi štajerskega „Lehrerbunda“ govoril je gosp. Skalovnik. Nove statute smo sprejeli nespremenjene. Dalje časa smo debatirali o novem odboru, ki naj sestoji iz 3 odbornikov zgornjega, treh srednjega, treh spodnjega Štajerja in treh voljenih izmed vseh. Nekateri so bili zató, da se voli vseh 12 izmed vseh, ker hode napredno učiteljstvo itak volilo le napredne, le za šolske in učiteljske interese vnete može. Slednjič smo pa vendar prišli do zaključka, da je bolje, če sta obe narodnosti zastopani v „Lehrerbund“-ovem odboru.

6. Nasveti in predlogi. Po predlogu g. Knapiča naprosi društvo gosp. Aparnika, da izdela litografičnim putem zemljevid breškega okrajnega glavarstva.

S prisrčnim pozdravom zaključil g. predsednik zborovanje, ko se sklene, da zborujemo prihodnjič dné 6. januarja meseca 1899. leta.

Za tem je bilo drugo zborovanje kluba mladih, ki že šteje pri nas 22 članov. Na dnevnem redu je bila le razprava o programu mladih. Ta program je pač vreden, da ga prouči vsak učitelj. Osnovan je na podlagi popolno državnih zakonov, torej ni nikakor protiavstrijski, kakor se mu rado očita. Dal Bog, da bi se ideja mladih kmalu razširila med učiteljstvom!

Šmarje. „Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo“ imelo je svoje zadnje zborovanje

v Šmarju dne 19. nov. Udeležba bila je izvanredna, četudi je bilo mnogo tovarišev odsotnih.

Kot gostje so nas počastili g. Čulek iz Št. Jurja ob j. ž., gđc. Rupnik in g. Auernik iz Ponikve, g. Jamšek od Sv. Florijana pri Rogatcu in g. Mohorko iz Sladke gore.

Po pozdravu navzočih spominja se društveni predsednik g. Strmšek v genljivih besedah krute nesreče, ki je zadela vladarja in vdane mu avstrijske narode, ko je zloba v človeški podobi zavratno umorila blago cesarico Elizabeto. Vznak sočalja in udanosti vstanejo navzoči.

Potem naznani preds., da je odposlal udanostno izjavo na Najvišje mesto.

Tovarišu H. Šumerju se čestita radi srečno prestanega izpita.

Gospod Matija Šumer poroča o letošnji deželni konferenci. Za njegov trud zahvali ga predsednik.

G. Debelak razpravlja o knjigah: 1. Was kann die Schule für die Mässigkeitssache thun? 2. Düngerlehre.

K prvi raspravi navede nekaj v to svrhu rahljivih spisov iz naših beril. V debati o tej zadevi se je zahtevalo boljše gnotno stanje za ljudstvo v obče.

Na predlog g. Copf-a izreče se zahvala tovarišu Frlinc-u radi njegove skrbljivosti za šole v okraju; kajti za letos nam je pridobil po slavnem okrajnem zastopu Šmarje Stiegler-jeve podobe o trtoreji in Marchet-ovo „Novo vinogradništvo“. (Sprejeto.)

Delegatom za eventuelno zborovanje „Lehrerbunda“ volita se gg. Copf in Bezjak.

Prihodnje zborovanje določi se za 6. jan. 1899. l. na Podplatu ob ednajsti uri dopoldne.

F. Rošker.

Dopisi in razne vesti.

Goriško. dne 26. novembra 1898. V potrebi se spozna prijatelja, pravi pregovor in to vidi tudi goriš. učiteljstvo zdaj. Ogavno in gnusno pisanje goriško „Soče“ se celó drugemu občinstvu gabi. „Edinost“ seve caplja za „Sočo“. Tako drzni sti pa še po vrhu, da se, zlasti Edinost, štuli celó za prijateljico učiteljstvu. O pač, če kedaj, tu mora reči učitelj: „Dagli amiei mi guardi dio . . .“ Naše časopisje se kar zgraža, ko vidi, da neče učitelj kot suženj, kot slepec za njim; boli je, da hoče s lastno glavo-misliti in enkrat vendar tudi sebi pomagati. Zato pa tako sumničji, blati in napada na vse strani! Toda v najbolji luči se kaže njegovo postopanje s tem, da niti enega učitelja nima za seboj. Huje obsodbe se ne more pričakovati, in vidi se, da tu hoče eden ozir. dva, ki nista učitelja, (urednika) komandirati s svojo nezmožljivostjo vse goriško učiteljstvo. Zares modri glavil!

Vsa Slovenska ve, kako prežalostno je plačan goriš. učitelj; pa tudi v pravnem oziru se mu godi najslabše, osobito na Tolminskem, kjer se nečuvno mesari, ni ga pa, ki bi se ni v enem ni v drugem oziru zavzel, ali ki bi imel vsaj dobro voljo kaj storiti. Gotova stvar je, da mnogo naše bede imajo naši poslanci na vesti. Enako število jih je z Lahi, a nikoli niso nič dosegli v prid učiteljstvu. Tega ni kriva le laška prevzetnost, temveč tudi popustljivost, ovčja krotkost nemarnost in tudi nevednost naših. Kajti včasih so bili proti temu, kar zdaj tirjajo (n. pr. dež. š. zalog). Pa tudi se dobe poslanci, ki so naravnost proti učiteljstvu, taki so celó med sedanjimi čc. gg. poslanci. Sicer so sedanjji naši dež. poslanci pokazali nekoliko energije in življenju z abstinenco. Toda to je eno slabejših sredstev in se je pokazalo neuspešno, zato pa občinstvo in zlasti učiteljstvo želi, da spet vstopijo

in se poslužijo radikalnejših sredstev. Klin s klinom! Naši lok. listi pravijo, da poslanci ne zastopajo le nas učiteljev. Dobro! Zato pa naj tudi drugim kaj pridobe; saj do zdaj niso nikomur nič. Že vrabci na strehi vedo, da je najnemarnejši in najnedelavnejši dež. zbor goriški; a tega menda niso samo Lahi krivi! Odločnost, odločnost in delo! kajti brez tega ni rešitve!

Mera je polna in učiteljstvo je stopilo na noge, minila je je golobja krotkost ter išče kar mu gre. Neče več slišati „o prehodnji dobi in potrpljenju in čakanju, ni o dež. šol. zaloga“ in drugih slepilih. Za vse to naj skrbe drugi. ki so poklicani in postavljeni. Učitelj le tirja, kar je krvavo zaslužil, a mu je bilo do zdaj prikrajšano. Kje dobiti, je naloga skrbeti onemu, ki v službo vzame. Goriška „Soča“ naj torej ve, da učiteljstvo tirja in ve kaj tirja, namreč, kar mu gre. Kje dobiti, je skrb drugih, ne naša. Učitelj je dovolj čakal in trpel! „Soča“ nas je strašila, naj nikar tako ne tirjamo, ker bi lahko s tem žalili naše poslance, češ da nam še to odzamejo in morda še drugače škodijo in se maščujejo . . . Toda tudi s tem ni mogla, ubožica, nikogar vstrašiti. Pač pa je pripravila učiteljstvo do tega, da se obrača proč od Gorice in Trsta, proč od takih, ki tako klevečejo in žalijo ves stan! — Učiteljstvo bo zmagalo in mora zmagati, le zaupati mora samo v sebe!

(Odlikovanja). Povodom cesarjevega zlatega jubileja je bilo za vsem skupaj odlikovanih 4404 oseb. Med drugimi dobil je dvorni svetnik in centralni ravnatelj založbe šolskih knjig, gosp. Fran Šuklje, vitežki križec Leopoldovega reda; dolgoletni naš sotrudnik, kanonik in konzistorialni svetnik v Mariboru gosp. Jožef Pajek, red železne krone III. vrste; šolski svetnik in celjski gimnaz. ravnatelj, gosp. Peter Končnik vitežki križec Franc Jožefovega reda; mnogoletni naš sotrudnik, gosp. profesor Janez Majeiger v Mariboru, zlati zaslužni križec s krono; gosp. Srečko Stegnar, učitelj v mariborski kaznilnici pa zlati zaslužni križec. Ravno isto odlikovanje prejel je tudi voditelj učiteljske pripravnice v Kastavu, gosp. Ivan Bunc. Srebrni zaslužni križec s krono dobili so ti-le gg. nadučitelji: Franc Böheim v Kozjem, Bogomir Malenšek v Čadramu, Franc Koncec v Žužemberku, Jožef Medic v Jesenicah, Janez Pezdnič v Kranju, Leopold Punčuh v Spodnji Idriji, Martin Zarnik v Trnovem in Matija Lavrencič v Št. Petru pri Gorici — Gimnazijski ravnatelj v Novem mestu gosp. Franc Detela in ravnatelj velike realke v Ljubljani gosp. dr. Rudolf Junovc dobila sta naslov šolskega svetnika.

(Pohvalno priznanje) je c. kr. deželni šolski svet štajerski v svoji seji dne 10. novembra

meseca izrekel Jul. pl. Gasteiger-ju, načelniku kr. š. sveta Leitersberg-krščevinskega in nadučitelju M. Neratu za povspesjevanje vzorne izvršitve povsem pripravnega novega šolskega poslojpa šolske občine Leitersberg-Krčevina, poslednjemu zlasti za izdelanje primerne osnutka za stavbene načrte in nadzorovanje dela med stavbo.

(Prememba v namestništvu v Gradcu.) Cesarski namestnik za Štajersko Olivier Marki Baquehem je stopil v začasni pokoj in je poklican mesto njega za namestnika v Gradcu grof Clary Aldringen, doseđanji deželni predsednik v Šleziji.

(Prvo hospitacijo) v tekočem zimskem tečaju priredi učit. društvo za mariboriko okolico v četrtek dne 15. decembra mes. t. l. na dvorazrednici v Račah ter vabi p. n. gg. tovarišice in tovariše k prav obilni vdeležbi. Tamošnji šolski vodja pa prav vljudno prosi, da se mu p. n. udeleženci radi obeda vsaj 2 dni pred hospitacijo javijo. — Na veselo svidenje v prav mnogobrojnem številu v Račah!

(Ljudskih šol v Črnigori) je doslej 120, tako da pride na 3000 duš jedna. To je po naših pojmih precej malo, toda za črnogorske odnošaje, ki so bili pred nastopom vlade kneza Nikole sila zanemarjeni, prav dosti. Nikola se trudi, da se ustanovi še več ljudskih šol.

(Najbolj razširjeni jezik) je kineški; govori ga nad 400 milijonov ljudi. Za tem pride jezik Hindov, katerega govori 100 milijonov ljudi; isto tako tudi angleški. Potem pa takoj ruski jezik, katerega govori 90 milijonov ljudi, a francoskega 70, nemškega 56 in španskega 48 milijonov. Ker se zadnji čas ruski jezik zelo hitro razširja, zlasti v Aziji in mej Slovani v Evropi, je pričakovati, da bode počasi izpodrinil vse druge ter zavzel glavno mesto.

Premembe pri učiteljstvu. Gospod Adolf Pacher, učitelj in šolski voditelj v Št. Jungerti na Pohorju, dobil je enako mesto pri Sv. Katarini nad Trbovljami. Učiteljica gospodič. Viktorija Juvančič, je premeščena v Postojino, učitelj v Nevljah, gosp. Pavel Gorjup pa v Kamnik. Začasna učiteljica v Mirni peči, gdč. Marija Arh, je imenovana za def. učiteljico v Toplicah, učiteljici gdč. Pavli Brezovšek pa je dovoljen izstop iz učiteljske službe. — Na novo so nameščeni učiteljski kandidatje in kandidatinje kot prov. podučitelji ozir. podučiteljice, in sicer: Gdč. Olga Kline v Artičah, gosp. Cvetko Franc (zač. učitelj) in gdč. Freuensfeld Alojzija pri Sv. Barbari v Halozah; Jamšek Franc pri Sv. Florijanu; gdč. Kahl Irene (poduč. supl.) pri Vel. nedelji; gosp. Kosi Friderik v Majšpergu; gosp. Najžer Ivan pri Sv. Tomažu; gosp. Pesek Anton pri Sv. Duhu v Halozah;

gdč. Pfeifer Ana in g. Šijanec Ludovik pri Sv. Marjeti in Škrlec Marija pri Sv. Miklavžu. — Kot pomožni podučitelji gospodje: Gaberc Anton in Klemenčič Ivan, v Žetalah; Korošec Karol pri Sv. Bolfanku v Slov. gor.; Močnik Andrej pri Sv. Lenartu; Ozmeč Ivan pri Sv. Andražu v Slov. gor.; gdč. Schatz Katarina v Kostrivnici; gosp. Terstenjak Jakob v Cirkoveah, gospod Vertot Ivan v Rumečah in gdč. Marjeta Muršec v Frajhamu.

Zahvala in prošnja. Odbor „Pedagogičkega društva“ izreka na tem mestu najtoplejšo zahvalo gg. Kotnik, Maurič, Mercina, Papler, Suher, Thuma, Verbič in gospodični Wessner za poslano zneske pri razprodaji „Slovnostnih pedagogičkih letnikov“ ter prosi ob enem druge gg. poverjenike za obljubljeni podporo, da društvo lahko ob novem letu vstreže tiskarskim zahtevam. Odbor ima tudi še več elegantno vezanih „Slav. pedagog. letnikov“ po 2 gld. in VI. pedagogičkih letnikov po 1 gld. 60 kr. — Vse društvene knjige dobó se tudi pri g. Schwentnerju, knjigarju v Ljubljani. Knjiga „Stavbni črteži s proračuni“ se že tiska ter se bode razposlala udom kmalu po novem letu. Knjiga bo imela tudi 71 podob; vsebino naznamimo prihodnjic. Cena 1 gld. Vse prijatelje društva prosimo še enkrat podpore, ker brez te je daljno uspešno delovanje nemogoče.

Listnica upravnštva.

Velecenjene tovarišice in tovariši! Leto se bliža koncu in vsak vesten gospodar pregleda in pretehta svoje račune ter se prepriča, v kolikor se mu je njegovo premoženje pomnožilo, ali zmanjšalo. Žali-

bože moram izpovedati, da se godi „Popotniku“ v tem oziru silno slabo. Njegovo finančno stanje je vsled nemarnosti nekaterih naročnikov tako žalostno, da se bode treba sprijazniti z mislijo — ga opustiti. Kaj pomaga „Zavez.“ glasilo, ako ji je le grobokop.

V trepetu in strahu pričakuje Vaš blagajnik konec leta. 500 gld. mora izplačati, a v blagajni je še par tolarčkov. Prvega polleta je še nekoliko kapljalo, potem pa kakor bi odrezal. Kje tiči vzrok, vprašal sem se večkrat, ne da bi vedel odgovora. Hladnokrvno prenašali so nekateri gospodje vse prošnje, opomine in pretenja, a izdalo ni nič — in teh ni malo.

Prav lepo prosim še enkrat vse dolžnike: pošljite denarja, denarja in le denarja! Čim večji znesek, tem večje prijateljstvo!

Prihodnji številki bo priložen ček, katerega se blagovolite prav pridno posluževati. „Popotniku“ v življenje, blagajniku v veselje in Vam v slavo!

Denar naj se pošilja blagajniku in ne več v Maribor, kar se še dogaja. Na odrezek naj se zapiše ime, bivališče in stanovanje pošiljavčevro, ter do kedaj je plačano. Dne 26. oktobra t. l. je bilo na pošti „Wöllan“ vplačano na adresu „Popotnika“ 2 gld. 40 kr. Na prostoru za ime stoji velik višnje vprašaj in drugega nič. Dotični odposiljavec naj se blagovoli zglasiti.

Vsaka izprememba v naslovu naj se blagovoli v lastnem interesu takoj naznaniti!

Vas prav uljudno pozdravlja

Fr. Luznar,

„Popotnikov“ upravnik.

Primskovo p. Kranj, 6. decembra mes. 1898.

Št. 962, II.

Natečaj.

(Učiteljsko mesto.)

Na trirazredni ljudski šoli v Laporju je do velike noči 1899. l. stalno namestiti učiteljsko službo z dohodki po III. plačilnem razredu.

Prosilci za to mesto naj vložijo svoje prošnje, opremljene s spričevalom zreloizpita in učne usposobljenosti, potem svojega okrajnega šolskega sveta pri krajnem šolskem svetu v Laporju **do 31. dne decembra meseca 1898. l.**

Okr. šolski svet slovenjebistriški, dne 29. nov. mes. 1898. l.

1-2

Predsednik: Kankowsky s. r.

Učiteljska služba.

(Opetni razpis.)

Na petrazredni ljudski šoli v Mahrenbergu z nemškim učnim jezikom se podeli o veliki noči 1899 učiteljska služba po III. plač. vrsti.

Obeh deželnih jezikov zmožni prošnjiki naj vložijo svoje redno opremljene prošnje z dokazom avstrijskega državljanstva predpisanim potom **do 25. dne decembra mes. 1898. l.**

Okr. šolski svet v Mahrenbergu, dne 25. nov. mes. 1898. l.

Predsednik.

Št. 788.

Razpis natečaja.

Učiteljsko, event. podučiteljska mesta.

V političkem okraju celjskem je namestiti ta-le učna mesta definitivno event. tudi provizorično:

a) Učiteljsko, event. podučiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli III. plač. vrste z nemškim učnim jezikom v Laškem trgu, laškega šolskega okraja.

b) Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Prihovi, konjiškega šolskega okraja.

c) Podučiteljsko mesto na eksposituri v Orta vesi (Rabendorf) krajni šolski svet Braslovče vranškega šolskega okraja z dohodki po III. plač. razreda in prostim stanovanjem.

Prošnjiki in prošnjice za katero teh mest naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti z zrelostnim spričevalom, s spričevalom učne usposobljenosti in pri onih, ki še niso v službi, z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico), potom predstojnega okrajnega šolskega sveta **do 10. dne januarja mes. 1899. l.** pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet v Celju, dne 5. dec. mes. 1898. l.

Predsednik: Attems s. r.

Št. 2109, I.

Oznanilo.

Na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Martinu blizu Vurberga je namestiti začetkom poletnega tečaja 1899. l. nadučiteljska služba. Z isto so združeni dohodki po III. plač. razredu.

Prosilci za to mesto naj pošljejo svoje prošnje, opremljene z zrelostnim izpričevalom in izpričevalom učne usposobljenosti kakor tudi z dokazom usposobljenosti pomožnega poučevanja verouku rimskokatoliškega veroizpovedanja **najpozneje do 10. januarja mes. 1899. l.** krajnemu šolskem svetu pri Sv. Martinu blizu Vurberga.

Okr. šolski svet Maribor, dne 24. nov. mes. 1898. l.

Predsednik: Kankowsky s. r.

Nadučitelj

na štirirazredni šoli na Štajerskem, poš 2 uri od mesta, do pošte 20 minut ob lepi okrajni cesti med vinogradi — lepo stanovanje, živež prav po ceni — želi menjati službo.

Ponudbo sprejema iz prijaznosti uredništvo „Popotnik“-ovo.

Službo menjala

bi rada definitivna podučiteljica na štirirazrednici (III. plač. razred in prosto stanovanje) v lepem kraju ob južni železnici.

Ponudbe je pošiljati uredniku „Popotnika“, kateri pové tudi vse podrobnosti.

Zahtevajte cenike trdke:

Jos. Lenarčič & Comp. na Vrhniku pri Ljubljani
tovarna za harmonije (Kranjsko)

Vsled mnogobrojnih patentovanih iznajdb in raznih izboljšanj so naša glasbila jako priljubljena. Dokaz temu so nam prelasakava priznanja odjemalcev in glasbenih strokoenjakov.

Glas je izboren, delo krasno in trpežno!

Daja se tudi na obroke.

Jamstvo 5 let!

Nove pisanke.

Ker se moji šolski zvezki v enotnem kvartformatu na visoko z 12 listi (brez ovitka), iz izvrstnega, močnega in lepo rastriranega papirja, z močnim modrim ovitkom in dobrim pivnikom, ki se rabijo v vseh mariborskih ljudskih in meščanskih ter v posameznih šolah na deželi, kaj dobro obnesejo, priredil sem, da ustrezem večstranskim vprašanjem **po res dobrih šolskih zvezkih**, za sedaj **sedem različnih** pisnih zvezkov v enaki kakovosti in opravi **s slovenskimi napisi** in sicer:

Pisanka št. 5: 4-črtna	Pisanka št. 12: (za slov. pisanje)	Spisovnica št. 21: 4-črtna
" " 9: 1- " "	Spisovnica št. 20: 1-črtna	Številnica št. 25: s črtami
Cena 3 kr. komad, 5 za uboge učence.		Številnica št. 50: brez črt.

Vzorice na zahtevanje brezplačno. — Prodajalcem primeren rabat.

Tudi priporočam svojo veliko zalogo različnih šolskih zvezkov, papirja, kancljskih-, pisalnih- in šolskih potrebščin ter molitvenikov, kuvertov — tudi z natisneno firmo — peres-, peresnikov, svinčnikov, radirgumijev, izvrstnega šolskega črnila, črnilnega ekstrakta, vseh potrebnih **šolskih tiskovin dvojezičnih**, zemljevidov, vpisalnih knjig itd. itd. po priznanih nizkih cenah.

Andrej Platzer, Maribor, gospodske ulice št. 3.

Knjigovezna dela točno in po ceni. — Tudi se pri meni lahko naroča na vsa tu- in inozemske modne žurnale, ilustrovane časnike in sploh periodično izhajajoča literarna dela.

Tovariši in tovarišice, kupujte in naročujte „Knjižnico za mladino“!

Vsebinska. I. Nov šolski praznik „Arbor-day“ — „Drevesni dan“. (Vek. Kukovec.) (Konec) — II. Iz duševnega življenja otroškega. (L. Černež.) (IV.) — III. Nekoliko besed o porabi prostega časa. (D. P.) — IV. VI. štajerska deželna učiteljska konferenca. (IV.) — V. Društveni vestnik. — VI. Dopisi in razne vesti. — VII. Natečaji in inserati.

Lastnik in založnik: „Zaveza“

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.